ZAŁĄCZNIK 2. PRZEBIEG SZLAKU TURYSTYKI POSTINDUSTRIALNEJ ŻELAZNE DOLINY WRAZ Z WYKAZEM NAJWAŻNIEJSZYCH ATRAKCJI TURYSTYCZNYCH

Szlak rozpoczyna się w gminie Końskie w miejscowości Sielpia Wielka przy ***Muzeum Zagłębia Staropolskiego*** **(1).** Z Sielpi udajemy się do Końskich. Możemy to zrobić rowerem, poruszając się istniejącym już szlakiem Green Velo, bądź pieszo przez ***Skałki Piekło*** - istotną atrakcję przyrodniczą **(2).** Końskie są początkiem łączącej cały szlak linii kolejowej T25, w oparciu o którą turyści (w tym rowerzyści) będą mogli przemieszczać się pomiędzy poszczególnymi odcinkami szlaku i zwiedzać najważniejsze atrakcje turystyczne na nim zlokalizowane.

Z Końskich udajemy się na **Starą Kuźnicę**, gdzie możemy zobaczyć **budynek XIX wiecznej kuźni wodnej (3).** Dalej szlak wiedzie nas do zlokalizowanego w gminie Stąporków ***Rezerwatu Skałki Piekło pod Niekłaniem*** **(4)** poprzez miejscowości Czarniecka Góra i Stąporków, gdzie istnieje możliwość skorzystania z atrakcji turystycznych zlokalizowanych przy zbiorniku wodnym przy ul. Miłej w Stąporkowie bądź w strefie uzdrowiskowej w Czarnieckiej Górze.

W dalszej kolejności przemieszczamy się z *Rezerwatu Skałki Piekło pod Niekłaniem* do stacji kolejowej Bliżyn w powiecie skarżyskim. Uzupełnieniem głównego przebiegu szlaków będzie pętla istniejącego szlaku pieszego biegnącego z Sołtykowa do stacji kolejowej w Bliżynie, przebiegająca przez ***Rezerwat Ciechostowice*** **(5)** oraz istniejące szlaki piesze łączące m.in. Bliżyn, Skarżysko - Kamienną, Suchedniów oraz Wąchock (z uwzględnieniem stacji PKP) i przebiegające przez liczne rezerwaty przyrody. Dodatkowo planowana jest pętla szlaku z Bliżyna do Kopci, po drodze zahaczając o ***Rezerwat Dalejów (6)*** i ***Rezerwat Świnia Góra (7)*** rezerwaty przyrody i zbiornik wodny. Z Bliżyna istnieje możliwość przemieszczenia się linią kolejową do Skarżyska-Kamiennej, gdzie możemy m.in. zwiedzić ***Muzeum im. Orła Białego*** **wraz z ruinami Wielkiego Pieca (8)**. Szlak prowadzić będzie dalej w kierunku Majkowa (po drodze turyści mogą zobaczyć m.in.: dęby -pomniki przyrody, obszar chronionego krajobrazy doliny rzeki Kamiennej, skałki i bloki skalne, rozlewiska rzeki Kamiennej i ***Rezerwat Rydno (9)***), bądź (jako drugie odgałęzienie szlaku) do stacji PKP Skarżysko Kościelne, a dalej do miejscowości Kierz Niedźwiedzi. Ze Skarżyska-Kamiennej możemy się również udać do Suchedniowa, gdzie zlokalizowany jest zbiornik wodny.

Ze Skarżyska udajemy się pociągiem do Wąchocka w powiecie starachowickim, gdzie znajduje się Pomnik Historii - ***Klasztor Cystersów*** **(11).** Z Wąchocka możemy udać się do Mirca, gdzie można podziwiać okazały ***wiąz szypułkowy,*** a w zabytkowym ***Dworku Modrzewiownym*** ***(10)*** skorzystać z bazy noclegowej. Z Mirca, istniejący szlak pieszy wiedzie do Starachowic. Alternatywą jest szlak wiodący wprost z Wąchocka do Starachowic, po którym poruszać się możemy: pociągiem, pieszo, rowerem oraz kajakiem (po rzece Kamiennej, aż do zalewu Wióry w gminie Brody).

W Starachowicach możemy skorzystać z licznej infrastruktury turystycznej i kulturalnej zlokalizowanej m.in. nad zbiornikami wodnymi: Pasternik, Lubianka i Piachy. Atrakcjami miasta są ***Muzeum Przyrody i Techniki "Ekomuzeum" im. Jana Pazdura w Starachowicach*** **(12)** oraz ***Starachowicka Kolej Wąskotorowa (13).***

Ze Starachowic możemy się udać pociągiem bądź szlakiem pieszo-rowerowym do miejscowości Brody, gdzie możemy zobaczyć izbę tradycji i dziedzictwa kulturowego znajdującą się w budynku pudlingarni i walcowni będący siedzibą administracji ***Brodzkiego Zakładu Hutniczego*** **(14)** oraz skorzystać ze ścieżki rowerowej przy ul. Panoramicznej w Rudzie i ul. Starachowickiej w Brodach wzdłuż Zalewu Brodzkiego**.** Z Brodów możemy się udać do miejscowości Kałków- Godów gdzie znajduje się ***Sanktuarium MB Bolesnej***. Z Kałkowa istnieje możliwość przemieszczenia się istniejącym szlakiem pieszym do Dołów Biskupich gdzie znajduje się ***Zespół Fabryki Tektury Witulin*** **(15)** i dalej do Nietuliska Dużego.

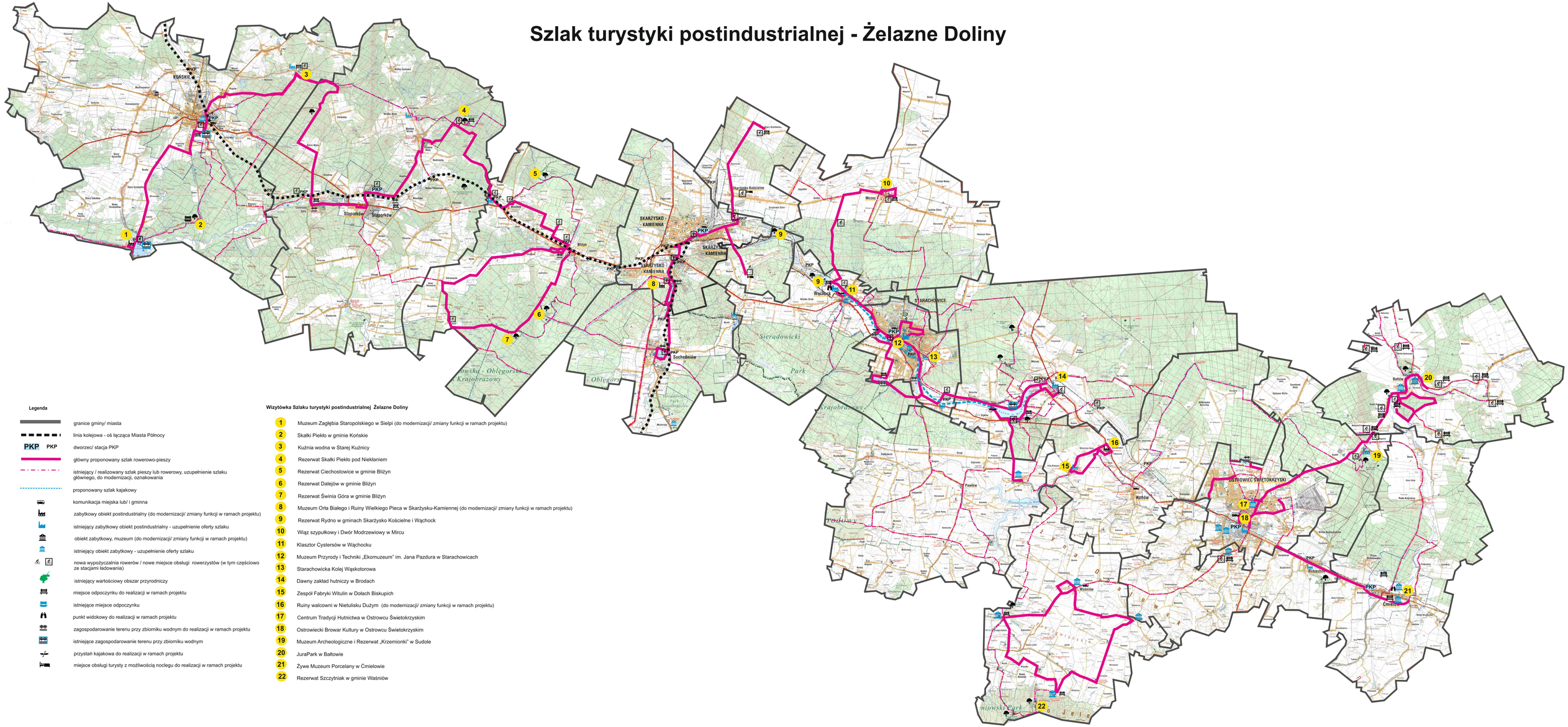
Jednocześnie z Brodów możemy udać się pociągiem do Kunowa (powiat ostrowiecki), a stamtąd komunikacją zbiorową lub istniejącym szlakiem pieszym do **Nietuliska Dużego**, gdzie znajdują się **ruiny walcowni (16).** Z Kunowa przemieszczamy się pociągiem bądź komunikacją autobusową do Ostrowca Świętokrzyskiego. Znajdują się tam, m.in.: ***Centrum Tradycji Hutnictwa (17), Ostrowiecki Browar Kultury***

(18), Izba Pamięci Cukrownictwa oraz Pałac Wielopolskich na osiedlu Częstocice. W Ostrowcu możemy skorzystać również z infrastruktury turystycznej mieszczącej się nad zbiornikami wodnymi ośrodka GUTWIN.

Z Ostrowca Świętokrzyskiego możemy udać się pieszo bądź pociągiem do Bodzechowa i dalej koleją do Ćmielowa lub też szlakiem pieszo-rowerowym w kierunku Sudołu, gdzie mieści się ***Muzeum Archeologiczne i Rezerwat „Krzemionki"*** **(19)** i dalej do Magoni, gdzie planowane jest utworzenie miejsca pamięci historii gminy, a następnie do Bałtowa gdzie znajduje się ***JuraPark*** **(20)** oraz kompleks ścieżek rowerowych. W Ćmielowie turyści mogą zwiedzić ***Żywe Muzeum Porcelany*** **(21)** oraz neolityczną osadę w Gawrońcu (wpisana na listę UNESCO).

Również z Ostrowca możemy udać się istniejącym szlakiem pieszym wzdłuż drogi wojewódzkiej 751 do Szewny, gdzie możemy zwiedzić barokowy kościół pw. Świętego Mikołaja z neogotycką, żelazną bramą wykonaną w XIX w. przez hutników ostrowieckich, następnie do Waśniowa a stamtąd pętlą szlaku przez Grzegorzowice (XI wieczny kościół pw. św. Jana Chrzciciela) i Witosławice z alternatywnym dojściem do ***Rezerwatu Szczytniak*** **(22).**

Szlak turystyki postindustrialnej - Żelazne Doliny

Legenda

- granice gminy/ miasta
- linia kolejowa - oś łącząca Miasta Północy
- PKP dworzec/ stacja PKP
- główny proponowany szlak rowerowo-pieszy
- istniejący / realizowany szlak pieszy lub rowerowy, uzupełnienie szlaku głównego, do modernizacji, oznakowania
- proponowany szlak kajakowy
- komunikacja miejska lub/ i gminna
- zabytkowy obiekt postindustrialny (do modernizacji/ zmiany funkcji w ramach projektu)
- istniejący zabytkowy obiekt postindustrialny - uzupełnienie oferty szlaku
- obiekt zabytkowy, muzeum (do modernizacji/ zmiany funkcji w ramach projektu)
- istniejący obiekt zabytkowy - uzupełnienie oferty szlaku
- nowa wypożyczalnia rowerów / nowe miejsce obsługi rowerzystów (w tym częściowo ze stacjami ładowania)
- istniejący wartościowy obszar przyrodniczy
- miejsce odpoczynku do realizacji w ramach projektu
- istniejące miejsce odpoczynku
- punkt widokowy do realizacji w ramach projektu
- zagospodarowanie terenu przy zbiorniku wodnym do realizacji w ramach projektu
- istniejące zagospodarowanie terenu przy zbiorniku wodnym
- przystań kajakowa do realizacji w ramach projektu
- miejsce obsługi turysty z możliwością noclegu do realizacji w ramach projektu

Wizytówka Szlaku turystyki postindustrialnej Żelazne Doliny

1. Muzeum Zagłębia Staropolskiego w Sielpi (do modernizacji/ zmiany funkcji w ramach projektu)
2. Skałki Piekło w gminie Końskie
3. Kuźnia wodna w Starej Kuźnicy
4. Rezerwat Skałki Piekło pod Niekłaniem
5. Rezerwat Ciechostowice w gminie Bliżyn
6. Rezerwat Dalejów w gminie Bliżyn
7. Rezerwat Świnia Góra w gminie Bliżyn
8. Muzeum Orła Białego i Ruiny Wielkiego Pieca w Skarżysku-Kamiennej (do modernizacji/ zmiany funkcji w ramach projektu)
9. Rezerwat Rydno w gminach Skarżysko Kościelne i Wąchock
10. Wiąz szypułkowy i Dwór Modrzewiowy w Mircu
11. Klasztor Cystersów w Wąchocku
12. Muzeum Przyrody i Techniki „Ekomuzeum" im. Jana Pazdura w Starachowicach
13. Starachowicka Kolej Wąskotorowa
14. Dawny zakład hutniczy w Brodach
15. Zespół Fabryki Witulin w Dołach Biskupich
16. Ruiny walcowni w Nietulisku Dużym (do modernizacji/ zmiany funkcji w ramach projektu)
17. Centrum Tradycji Hutnictwa w Ostrowcu Świętokrzyskim
18. Ostrowiecki Browar Kultury w Ostrowcu Świętokrzyskim
19. Muzeum Archeologiczne i Rezerwat „Krzemionki" w Sudole
20. JuraPark w Bałtowie
21. Żywe Muzeum Porcelany w Ćmielowie
22. Rezerwat Szczytniak w gminie Waśniów